

УДК 373.5:37.011.3

Рибалко Л. М.
Полт НТУ імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті конкретизовано сутність поняття «фізкультурно-оздоровча діяльність» та розкрито зміст поняття «фізкультурно-оздоровча діяльність закладів вищої освіти». На основі аналізу та узагальнення наукової педагогічної літератури та з фізичного виховання розкрито особливості фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти країн ближнього і дальнього зарубіжжя. Схарактеризовано пріоритетні напрями розвитку фізкультурно-оздоровчих програм у розвинених країнах світу. Акцентовано увагу на зв'язку та залежності показників якості життя населення розвинених країн світу, що включають стан здоров'я людини та її тривалість життя, від рівня розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності в закладах освіти.

Ключові слова: здоров'я, фізкультурно-оздоровча діяльність, система фізичного виховання, заклади вищої освіти, світовий досвід.

Рыбалко Л. Н. Мировой опыт физкультурно-оздоровительной деятельности в учреждениях высшего образования. В статье конкретизировано сущность понятия «физкультурно-оздоровительной деятельности» и раскрыто содержание понятия «физкультурно-оздоровительная деятельность высших учебных заведений». На основе анализа и обобщения научной педагогической литературы и литературы по физическому воспитанию раскрыты особенности физкультурно-оздоровительной деятельности в учреждениях высшего образования стран ближнего и дальнего зарубежья. Схарактеризованы приоритетные направления развития физкультурно-оздоровительных программ в развитых странах мира. Акцентировано внимание на связи и зависимости показателей качества жизни населения развитых стран мира, включающих состояние здоровья человека и его продолжительность жизни, от уровня развития физкультурно-оздоровительной деятельности в учебных заведениях.

Ключевые слова: здоровье, физкультурно-оздоровительная деятельность, система физического воспитания, высшие учебные заведения, мировой опыт.

Rybalko Lina. World experience of physical-health activity in higher in higher education establishment. In the article the problem of physical culture and health activities in domestic and foreign higher education institutions.

The article specifies the essence of the concept of "physical culture and coordinating activity" and discloses the meaning of the concept "physical culture and health activities of institutions of higher education". On the basis of analysis and generalization of scientific pedagogical literature and physical education, features of physical culture and health activity in institutions of higher education of near and far abroad countries are revealed. The priority directions of development of sports programs in developed countries of the world are described. The attention is focused on the connection and dependence of the quality of life indicators of the developed countries of the world, including the state of health of a person and his life expectancy, on the level of development of physical culture and recreation activity in educational institutions.

On the basis of analysis and generalization of scientific pedagogical literature, literary sources on physical education and sports and own scientific development and pedagogical practice, physical culture and recreation activity is considered as one of the forms of human activity that optimizes the human motor activity, promotes the formation of its physical health, provides prevention of diseases - aimed at forming an appropriate world outlook and culture of life in the aspect of physical education, strengthening the internal life motivation of a person in relation to the conduct health lifestyle.

In the context of the problem under consideration, the state of physical culture in the developed countries of the world deserves attention. As the comparative analysis shows, physical culture and health work in the European Defense Agency is systematic and compulsory. In foreign countries the issue of physical fitness is solved at different levels: state (Belgium, Italy, Luxembourg, Portugal, France, Norway, Denmark, Finland); regional (Spain, Germany, Switzerland); local (Austria, Sweden, Poland).

Key words: health, physical culture and health activities, the system of physical education, institutions of higher education, world experience.

Постановка проблеми. Питання формування, збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини було, є і залишається бути одним із актуальних серед нагальних світових проблем людства. Запорукою вирішення цього питання є якісна освіта впродовж життя. Адже, освітня система має будуватися на принципах сталого розвитку суспільства, дотримання яких забезпечує підвищення індексу людського розвитку – покращення стану здоров'я людини, збільшення тривалості її життя та високу освіченість.

Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах освіти сприяє формуванню здорового способу життя у сучасної молоді, розвитку в неї адаптаційних функціональних можливостей, фізичних якостей і рухової активності, які є показниками здоров'я нації.

У нормативних документах на рівні світових («Всесвітня декларація з охорони здоров'я»), європейських («Здоров'я-21. Основи політики досягнення здоров'я для всіх у Європейському регіоні ВООЗ») і національних («Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» та ін.) положень зазначено, що пріоритетним напрямом розвитку освіти є організація та проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності у навчальних закладах різного типу. Це значно посилює роль

фізичної культури та фізичного виховання у формуванні, збереженні та зміцненні здоров'я, і підкреслює значущість фізичного виховання як важливого компонента гармонійного становлення та розвитку особистості [7, с. 123].

Порівняльні дані Національного центру статистики засвідчують, що продовж 2010-2018 рр. Україна за індексом людського розвитку знизилася з 45 до 75 місця, а тривалість життя середнього українця станом на 1.01.2018 р. становить в середньому 65,1 років, тоді як у 2005 р. вона була 69,2 роки, що менше на 10 років, ніж у США, та на 8-14 років – ніж у розвинених країнах Західної Європи.

З метою з'ясування причин таких показників індексу людського розвитку українців проаналізуємо світовий досвід організації та розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти, як такої що забезпечує засобами фізичної культури підвищення функціональних можливостей організму, сприяє гармонійному фізичному розвитку студентської молоді, утверджує здоровий спосіб життя, сприяє зміцненню та відновленню здоров'я, виховання організаторських навичок, особистої гігієни та загартовування організму. Порівняємо фізкультурно-оздоровчу діяльність в Україні та тих країнах, індекс людського розвитку яких є показовим.

Актуальність дослідження зумовлена реаліями сьогодення щодо стану здоров'я студентської молоді, їх способу життя та наявності культури здоров'я. За даними Міністерства охорони здоров'я України у 50 % школярів спостерігаються функціональні порушення різних систем органів, а в 42 % - хронічні захворювання. Як засвідчує власна практика (досвід 3-х річної роботи в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка) лише 37 % студентів вважають, що вони ведуть здоровий спосіб життя та слідкують за станом свого фізичного здоров'я, решта – не задумуються над своїм способом життя, проте хочуть бути здоровими фізично та психологічно.

Аналіз світового досвіду організації фізкультурно-оздоровчої діяльності в закладах вищої освіти надасть можливість порівняти його з вітчизняною системою фізичного виховання, утвердити чи спростувати залежність стану здоров'я студентської молоді від рівня організації фізкультурно-оздоровчої діяльності в закладах вищої освіти.

Зв'язок авторського доробку із важливими науковими та практичними завданнями. На основі аналізу та узагальнення наукової педагогічної літератури, літературних джерел з фізичного виховання та спорту та власного наукового доробку і педагогічної практики фізкультурно-оздоровчу діяльність розглядаємо як одну з форм людської діяльності, що оптимізує рухову активність людини, сприяє формуванню її фізичного здоров'я, забезпечує профілактику захворювань, – спрямовану на формування відповідного світогляду та культури життя в аспекті фізичного виховання, посилення внутрішньої життєвої мотивації людини щодо ведення здорового способу життя [7, с. 124].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Чимало науковців досліджують проблему організації та проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності у теорії та методиці фізичного виховання. Так, педагогічні аспекти фізкультурно-оздоровчої роботи розкрито у працях вчених різних країн: В. Базельчук, Н. Винник, А. Дубогай, І. Мурахов, В. Угнівенко, (Україна), Г. Козіна (Росія), Дж. Фаір (Англія), Дж. Косієвич, А. Павліковська, К. Савіцька (Польща) та ін.

Проблему оздоровлення студентської молоді засобами фізичної культури досліджували Г. Козіна, І. Мурахов, В. Маринич, Т. Сушикова. У працях науковців розкрито не лише сутність та зміст цього процесу, а й описано їх особливості, переваги та значення у фізичному вихованні студентської та учнівської молоді.

Так, на думку Н.М. Винник фізкультурно-оздоровча робота як різновид фізичної культури має бути спрямована на збереження та зміцнення здоров'я у навчально-виховній і соціально-побутовій сферах діяльності людини [2, с. 47].

Деякі вчені (Г. Козіна, І.В. Мурахов, В.І. Угнівенко та інші) стверджують, що фізкультурно-оздоровча діяльність має бути представлена як низка спортивно-культурних заходів, спрямованих на підтримання та зміцнення здоров'я особистості [4; 5; 8].

Більшість вітчизняних науковців отожднюють фізкультурно-оздоровчу діяльність і спортивно-оздоровчу роботу, зазначаючи, що такі види, зазвичай, мають масовий характер [9; 12].

Погоджуємося з думкою Г. Козіної, яка пише: «Фізкультурно-оздоровча діяльність трактована як соціальний процес, що виражений у фізичних діях та оздоровчих процедурах, сприяє зміцненню здоров'я, оволодінню фізичною культурою» [4, с. 34]. Згідно з позицією дослідниці, фізкультурно-оздоровча діяльність складається з кількох видів діяльності: фізичні рухи, види фізичних вправ, гігієнічні та оздоровчі процедури, спортивні тренування. На її думку соціальна функція фізкультурно-оздоровчої діяльності полягає в тому, що результати цієї діяльності за допомогою засобів фізичного виховання оптимізують соціальну активність і високу ефективність соціальної діяльності людини.

Порівняльний аналіз змісту понять «фізкультурно-оздоровча діяльність», «фізкультурно-оздоровча робота», «спортивно-оздоровча діяльність», «спортивно-масова робота» засвідчує, що ці поняття можна вважати синонімічними, а, отже, тотожними. Аналіз та узагальнення літературних джерел щодо з'ясування сутності вище зазначених понять дає змогу конкретизувати світовий досвід організації і розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас у наукових працях сучасних вітчизняних дослідників (О. Бичук, Л. Волкової, А. Дубогай, Л. Фролова, Г. Троцько, В. Маринич, Т. Круцевич) з проблем фізкультурно-оздоровчої діяльності відсутні напрацювання в аспекті порівняльного аналізу такого виду діяльності у різних країнах світу.

Новизна. На основі аналізу й узагальнення педагогічної літератури та з фізичного виховання розкрито світовий досвід організації фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти (ЗВО) та доведено її роль у формуванні здорового способу життя студентської молоді.

Викладення основного матеріалу. У контексті досліджуваної проблеми заслуговує на увагу стан фізкультурно-оздоровчої діяльності в розвинених країнах світу. Як показує порівняльний аналіз фізкультурно-оздоровча робота у ЗВО Європи є систематичною та обов'язковою.

У зарубіжних країн питання оздоровчої фізичної культури вирішується на різних рівнях:

– державному (Бельгія, Італія, Люксембург, Португалія, Франція, Норвегія, Данія, Фінляндія);

- регіональному (Іспанія, Німеччина, Швейцарія);
- місцевому (Австрія, Швеція, Польща).

У скандинавських країнах (Швеція, Данія, Норвегія, Фінляндія) фізичне виховання є обов'язковим компонентом освіти на різних її рівнях, пріоритетом якого є індивідуальний підхід студента до вибору виду оздоровчої фізичної культури, що визначає його соціальний розвиток та самовдосконалення фізичного здоров'я. Ці країни декларують рухову активність як основу здорового способу життя, визнають вплив спортивних ігор і спорту взагалі на фізичний розвиток дітей і молоді. На державному рівні основними завданнями фізичного виховання визначено: сприяння гармонійному фізичному та психічному розвитку, задоволення потреб у рухах й іграх, оптимізацію загального розвитку особистості (інтелектуальна, емоційна, поведінкова, соціальна, а також тілесна й рухова сфери) [4, с. 45-48].

У Бельгії, Франції, Німеччині фізкультурно-оздоровча діяльність має систематичний характер і є основною діяльністю студентів і викладачів в університетах. Її нерідко порівнюють до заходів, що пов'язані із масовим спортом та спортом вищих досягнень. Функціонують у цих країнах і спортивно-оздоровчі заклади, де здійснюють підготовку високо кваліфікованих спортсменів [9, с. 154-155].

Так, у Німеччині є спортивно-оздоровча діяльність, якій надають неабиякого значення. Основну увагу на спортивно-оздоровчій діяльності зосереджують в університетах «Uni-Leipzig» та «Institut für Sport- und Präventivmedizin», де відсутні теоретичні курси зі спортивного оздоровлення, а викладацький склад становлять виключно професійні тренери. Студенти відвідують фізичну культуру п'ять разів на тиждень. Заняття, що триває 90 хвилин, включає фізичні вправи на розігрів м'язів (близько 15 хвилин) та групові спортивні ігри за вибором студентів. Кожен університет має своє футбольне поле, баскетбольну та волейбольну площадки, де студенти можуть професійно займатися спортом [9, с. 89].

Фізкультурно-оздоровча діяльність у вищих закладах освіти Польщі, Австрії, Іспанії та Угорщині полягає у активізації фізичного виховання студентів, що включає теоретичні та практичні аспекти з різною спеціалізацією по різноманітних видах спорту.

У Бельгії фізкультурно-оздоровча робота організована в кожному закладі освіти, їй приділяється особлива роль.

Аналізуючи досвід організації фізкультурно-оздоровчої роботи у Фінляндії, зауважимо, що у вищих закладах освіти цієї країни створені цілі колективи науковців і тренерів, робота яких спрямована на розроблення оздоровчо-рекреаційних програм для шкіл, фітнес-клубів, а також для спеціальних груп молоді. Такі програми особливо популярні серед студентів, тому що вони базуються на врахуванні інтересів різних вікових груп молоді. На переконання фінських фахівців, університети різної спеціалізації мають не лише пропагувати здоровий спосіб життя серед студентської молоді, а й активізувати їхню участь у різних формах фізкультурно-оздоровчої діяльності, посилюючи спортивну активність. Саме так держава піклується про формування, збереження та зміцнення здоров'я її нації [6, с. 120].

У Італії фізкультурно-оздоровча діяльність набула найвищого рівня в аспекті підготовки кваліфікованих спеціалістів по її організації та проведенню. Так, наприклад, на базі Міланського інституту фізичної культури здійснюється підготовка магістрів за трьома напрямками: «Теорія фізичної культури», «Адаптивна фізична культура», «Фізична культура для людей похилого віку», тоді як в Інституті фізичної культури м. Флоренція – за програмою «Менеджмент фізичної культури». Таким чином, на державному рівні країна піклується про наявність компетентних фахівців, які спроможні організувати та якісно проводити фізкультурно-оздоровчу діяльність серед різних вікових груп населення, дбаючи про здоров'я нації [8].

У Великій Британії існують спортивні університети, де при кафедрах фізичної культури або фізичної культури і спорту організовується фізкультурно-оздоровча діяльність. Навчання студентів там проводять як викладачі, так і спеціально навчені тренери. Кожне заняття розпочинається з гімнастики, тобто розігріву м'язів і «розтяжки» та є обов'язковим для студентів різних спеціальностей та профілів. У кінці семестру студенти складають залік із фізичної культури. Оздоровча фізична культура базується на розроблених наукових концепціях, спрямованих на формування базових спортивних умінь різних видів рухової діяльності. Метою оздоровчої фізичної культури Англії є не лише спортивна підготовка молоді й формування в молодого покоління прагнення до високих спортивних стандартів, а й активізація активного (здорового) способу життя та систематичних занять різними видами спорту [10].

Особливого значення приділяють фізкультурно-оздоровчій діяльності в університетах Китаю та Японії. Так, у кожному університеті Китаю передбачена спортивно-оздоровча діяльність як обов'язкова складова фізичного виховання. В одному з найвідоміших університетів Шанхаю – SISU – на спортивно-оздоровчій діяльності зроблено основний акцент. Спортивний університет «Shanghai tiyu daxue» навчає студентів великій кількості видів спорту. Обов'язковим є поділ студентів за віком та на групи відповідно до спортивного спрямування. Крім того, у спортивних університетах проводять теоретичні заняття, де студенти вивчають не лише спортивні, а й медико-біологічні дисципліни [11, с. 26-28].

Цікавий досвід має Японія, де фізичне оздоровлення є національною ідеєю, на якій зосереджують особливу увагу. Викладач фізичного виховання як і учитель – одна з найпрестижніших і найбільш оплачуваних професій у цій країні. У школах як і в ВУЗах викладають 8-10 видів спорту, за кожен вид відповідає окремий учитель/викладач. Викладач фізичного виховання у Японії є одночасно тренером, наставником, лікарем, психологом, який мотивує студентську й учнівську молодь до здорового способу життя. Кожен студент зобов'язаний відвідувати окрім занять з фізичного виховання при університеті, спортивні клуби не менше ніж один раз на тиждень. Загальний обсяг фізичного виховання становить 4 години щотижня для юнаків та 2 години для дівчат, а також 3 години - для юнаків і дівчат у спортивних секціях. Таким чином, майже 40 % студентів займаються спортивним оздоровленням не менше ніж 9 годин на тиждень [11, с. 12]. У США фізкультурно-оздоровча діяльність у закладах вищої освіти контролюється не лише регіонально, а й державними органами. У цій країні не тільки активно пропагується здоровий спосіб життя, а й велика увага приділяється як розвитку фізичної культури і спорту, так і створення ідеальних умов для занять фітнесом тощо.

В університетах США немає обов'язкових занять з фізичного виховання, проте студенти активно займаються в спортивних секціях і центрах фізичного оздоровлення, організованих при університетах. Так, розрізняють два основні напрями фізкультурно-спортивної діяльності в університетах США [12]:

- 1) фізкультурно-оздоровча робота серед студентів на території студмістечка (campus);
- 2) спортивні секції та командні змагання з різних видів спорту.

У США студент навчається в університеті платно. В кошторисі витрат передбачена оплата фізичного оздоровлення. Оплата занять фізичним вихованням хоча і варіюється, але за семестр, як правило, вона відповідає 15 годинам, тобто 60 \$ зі студента, що дає можливість користуватися всіма тренажерами, спортивними залами, плавальним басейном, спортивними майданчиками та полями, брати участь в діяльності різних спортивних гуртків і в змаганнях. При університетах наявний широкий спектр різних тренувальних програм з оздоровлення (з водних видів спорту, фітнес, спортивні змагання), які розраховані на різний рівень фізичного розвитку студентів, викладачів і співробітників. Працює ціла низка фізкультурно-оздоровчих програм, що забезпечують систематичний розвиток фізичних якостей в молоді, формування лідерських якостей і підвищення спортивної майстерності. Спонсорами у всіх видах фізкультурно-оздоровчої роботи у США виступають і державні організації і страхові компанії, товариства, центри, ради, федерації, комісії. Цю роботу в країні забезпечують компетентні фахівці з фізичної культури і спорту, які повинні мати універсальні дипломи.

Висновки. На основі аналізу та узагальнення літературних джерел з'ясували, що фізкультурно-оздоровча діяльність у країнах ближнього і дальнього зарубіжжя є систематичною та постійно діючою. При університетах створено різноманітні фізкультурно-оздоровчі програми, постійно діють спортивні секції. Контролюють цю діяльність як органи державної влади, так і регіональні та місцеві. Організовується така діяльність задля формування, збільшення та зміцнення здоров'я студентської молоді, пропагуючи здоровий або активний спосіб життя.

Перспективи використання результатів дослідження. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів такої багатогранної проблеми як організація та проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності. Подальшого вивчення потребують питання розроблення технологій організації фізкультурно-оздоровчої діяльності для закладів вищої і середньої освіти, розроблення діагностичного інструментарію для визначення сформованих здоров'язбережувальної та здоров'язвивальної компетентностей у студентів.

Література

1. Базильчук В.Б. Організаційні засади активізації спортивно-оздоровчої діяльності студентів в умовах вищого навчального закладу : Дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Львівський держ. ін-т фізичної культури. – Л., 2004. – 224 с.
2. Винник Н. М. Сутність і зміст поняття спортивно-оздоровчої діяльності / Н. М. Винник // Science and Education a New Dimension. – Pedagogy and Psychology. 2016. – IV (42). Issue : 87. P. 45-49.
3. Дубогай О. Д. Тенденції розвитку оцінювання фізкультурно-оздоровчих досягнень студентів: інноваційний світовий досвід / О. Д. Дубогай, М. В. Євтушок // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2007. – № 6. – С. 104-108.
4. Козина Г. Ю. Физкультурно-оздоровительная деятельность как социальный фактор формирования здоровья современной студенческой молодежи : дисс. ... канд. социол. наук : спец. 22.00.04 «Социальная структура, социальные институты и процессы» / Козина Галина Юрьевна ; Пензенский государственный педагогический ун-т имени В. Г. Белинского. Пенза, 2007. – 198 с.
5. Муравов И.В. Оздоровительные эффекты физической культуры и спорта / И.В. Муравов. – К.: Здоров'я, 2000. – 270 с.
6. Рыбалко Л.М. Педагогічні умови формування здорового способу життя в студентській молоді / Л.М. Рыбалко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка [Текст]. Вип. 147. Т. II / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка ; гол. ред. Носко М.О. – Чернігів : ЧНПУ, 2017. – С. 118-121. – Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт).
7. Рыбалко Л.Н. Тенденции модернизации физкультурно-оздоровительной деятельности в вузе / Л. Н. Рыбалко // Актуальные проблемы физического воспитания, спорта, оздоровительной и адаптивной физической культуры : Сб. научн. трудов за результатами Международной научно-методической заочной конференции, посвященной 70-летию кафедры физического воспитания и спорта «Гомельского государственного университета имени Франциска Скорины», 8-9 июня 2017 года. – Гомель : «ГГУ имени Франциска Скорины», 2017. – Вып. 10. – С. 123-127.
8. Угнiveness В. И. Физкультурно-оздоровительные технологии. Здоровье и здоровый образ жизни [Электронный ресурс] / В. И. Угнiveness. – Режим доступа : http://v-ugniveness.ru/FOT_lect1.htm.
9. Язловецький В. С. Спортивно-масова та фізкультурно-оздоровча робота у вищій школі : навч. посіб. / В. С. Язловецький, А. Л. Турчак, Г. А. Лещенко. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 284 с.
10. Fair J. D. Physical culture in Britan. – Encyclopedia Britannica. Dec. 4, 2018 // <https://www.britannica.com/topic/physical-culture>
11. Kosiewicz J. Social and Biological Context of Physical Culture and Sport // Physical culture and Sport. Studies and Research, 2010. Volume L I, p. 5-31.
12. Pawlikowska-Piechotka A., Sawicka K. Sport and Recreation Grounds : Urban Society Expectations // Physical culture and Sport. Studies and Research, 2013. Volume L VII, p. 33-43.

References

1. Bazilchuk V.B. Organizatsionnl zasadi aktivizatsiyi sportivno-ozdorovchoyi dlyalnostl studentlv v umovah vischogo navchalnogo zakladu : Dis... kand. nauk z fiz. vihovannya I sportu: 24.00.02 / Lvlvskiy derzh. In-t flzichnoyi kulturi. – L., 2004. – 224 s.
2. Vinnik N. M. Sutnlst I zmlst ponyattya sportivno-ozdorovchoyi dlyalnostl / N. M. Vinnik // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. 2016. IV (42). Issue : 87. P. 45-49.

3. Dubogay O. D. Tendentsiyi rozvitku otsluyuvannya fizkulturno- ozdorovchih dosyagnen studentiv: Innovatsyniy svltoviy dosvid / O. D. Dubogay, M. V. Evtushok // Pedagogika, psihologiya ta med.-blol. probl. flz. vihovannya I sportu. – 2007. № 6. – S. 104-108.
4. Kozina G. Yu. Fizkulturno-ozdorovitel'naya deyatel'nost kak sotsial'nyiy faktor formirovaniya zdorov'ya sovremennoy studencheskoy molodezhi : diss. ... kand. sotsiol. nauk : spets. 22.00.04 «Sotsial'naya struktura, sotsial'nyie instituty i protsessy» / Kozina Galina Yurevna ; Penzenskiy gosudarstvenniy pedagogicheskiy un-t imeni V. G. Belinskogo. Penza, 2007.
5. Muravov I.V. Ozdorovitel'nyie efekty fizicheskoy kultury i sporta / I.V. Muravov. – K.: Zdorov'ya, 2000. – 270 s.
6. Ribalko L.M. Pedagogichni umovi formuvannya zdorovogo sposobu zhittya v studentskoYi molodl / L.M. Ribalko // VIsnik Chernigivskogo natslionalnogo pedagogichnogo univrsitetu Imeni T.G. Shevchenka [Tekst]. Vip. 147. T. II / Chernigivskiy natslionalniy pedagogichniy univrsitet Imeni T.G. Shevchenka ; gol. red. Nosko M.O. – Cherniglv : ChNPU, 2017. – S. 118-121. – Seriya: Pedagogichni nauki. Flzichne vihovannya ta sport).
7. Ribalko L.N. Tendentsii modernizatsii fizkulturno-ozdorovitel'noy deyatel'nosti v vuze / L. N. Ryibalko // Aktualnyie problemy fizicheskogo vospitaniya, sporta, ozdorovitel'noy i adaptivnoy fizicheskoy kultury : Sb. nauchn. trudov za rezultatami Mezhdunarodnoy nauchno-metodicheskoy zaochnoy konferentsii, posvyaschennoy 70-letiyu kafedry fizicheskogo vospitaniya i sporta «Gomelskogo gosudarstvennogo universiteta imeni Frantsiska Skorinyi», 8-9 iyunya 2017 goda. – Gomel : «GGU imeni Frantsiska Skorinyi», 2017. – Vyip. 10. – S. 123-127.
8. Ugnivenko V. I. Fizkulturno-ozdorovitel'nyie tehnologii. Zdorove i zdoroviy obraz zhizni [Elektronniy resurs] / V. I. Ugnivenko. : http://v-ugnienko.ru/FOT_lec1.htm.
9. Yazlovetskiy V. S. Sportivno-masova ta fizkulturno-ozdorovcha robota u vischly shkoll : navch. poslb. / V. S. Yazlovetskiy, A. L. Turchak, G. A. Leschenko. – Kirovograd : RVV KDPU Im. V. Vinnichenka, 2006. – 284 s.
10. Fair J. D. Physical culture in Britan. – Encyclopedia Britannica. Dec. 4, 2018 // <https://www.britannica.com/topic/physical-culture>
11. Kosiewicz J. Social and Biological Context of Physical Culture and Sport // Physical culture and Sport. Studies and Research, 2010. Volume L I, p. 5-31.
12. Pawlikowska-Piechotka A., Sawicka K. Sport and Recreation Grounds : Urban Society Expectations // Physical culture and Sport. Studies and Research, 2013. Volume L VII, p. 33-43.

УДК 796.8.043.61

Рябченко В.Г.

Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т.Г. Шевченка, м. Київ

ЦІННОСТНЕ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Визначено, що однією з дисциплін в умовах вищого навчального закладу, яка дозволить одночасно вирішувати не тільки освітню і виховну, але і оздоровчі задачі – є заняття фізичною культурою. Останні роки відповідна учбово-виховна система зазнає вплив від невдалих експериментів і на сучасному етапі, якість її функціонування залежить від рішення адміністрації вищого навчального закладу.

В процесі навчання у вищому навчальному закладі відбувається не тільки навчання фахівця, а й становлення його особистості, формується професійна спрямованість особистості, тобто прагнення використовувати свої знання, досвід, здібності в сфері обраної професії. Ведеться пошук ефективних шляхів активізації пізнавальної діяльності студентів. Педагоги пропонують в основному двома способами. Один з них – активізація пізнавальних інтересів студентів на окремих етапах навчального процесу за умов використання різних форм і методів навчання; інший – визнання активного пізнавального процесу рисою особистості, і таким чином створення необхідних і достатніх умов, що сприяють підтриманню активності студентів на протязі всього освітнього процесу.

Тоді, на їхню думку, пізнавальний процес набуває стійкого характеру і стає особистісним якістю студента, як суб'єкта навчального процесу. В основі цих підходів лежить активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів за рахунок пошуку оптимального співвідношення між традиційними та інноваційними педагогічними методами, організаційними формами і засобами сфери освітнього процесу.

Ключові слова: фізичне виховання, фізична культура, мотивація студентів до занять, активність студентів, професійна спрямованість.

Рябченко В. Г. Ценностные отношения студентов по формированию мотивации к занятиям физической культурой. *Определено, что одной из дисциплин в высших учебных заведениях, которая даст возможность одновременно решать не только образовательные и воспитательные, а также оздоровительные задачи является физическая культура. За последнее время учебно-воспитательная система испытывает на себе влияние неудачных экспериментов; на современном этапе качество её функционирования зависит от решения администрации высшего учебного заведения.*

В процессе обучения в высшем учебном заведении происходит не только обучение специалиста, а и становление его личности; формируется профессиональная направленность личности, то есть стремление использовать свои знания, опыт, способности в сфере выбранной профессии. Ведётся поиск эффективных путей активизации познавательной деятельности студентов. Педагоги предлагают в основном два способа. Один из них – это активизация познавательных интересов студентов на отдельных этапах учебного процесса при условии использования различных форм и методов обучения; другой – признание активного познавательного процесса в